

Ik was dertien. Simon en ik stonden bovenaan de keldertap. We hadden weer seks gehad. Ik keek naar beneden en van het ene moment op het andere werd ik bevangen door een onbestemde angst. Niet vanwege de kelder zelf, die was groot, licht en overzichtelijk, maar vanwege de trap naar beneden die maar liefst twee draaiingen maakte en waarvan de leuning niet erg stabiel was.

'Wat is het ergste dat kan gebeuren?'

Mijn broer staaarde naar beneden. 'Dat we vallen? Dat we onze benen breken of onze nek? Dat we doodgaan?'

'Ik ga het doen.' Ik werd duizelig van de gedachte: doodgaan, aan de opluchting die daarmee gepaard ging. Ik draaide me om zodat ik met mijn rug naar de kelder stond, met mijn gezicht gericht op mijn broer en met de hakken van mijn schoenen net boven de bovenste tree. Tot mijn verbazing knikte Simon alleen maar en ook hij draaide zich om.

In de volle overtuiging dat dit het einde zou zijn, deed ik mijn ogen dicht. Geen afscheid. Geen laatste wens. Mijn broer en ik stonden strak tegen elkaar aan. Ik reikte met mijn hoofd tot aan zijn schouder.

'Nu,' zei Simon en meteen daarop lieten we ons tegelijkertijd achterover vallen. Ik had overal op gerekend; op een bonk tegen mijn achterhoofd, op snijdende pijn. Waar ik niet op had gerekend was het enorme kabaal dat volgde op onze val. Per ongeluk had ik met mijn voet een schap met flessen geraakt die ogenblikkelijk op de harde stenen keldervloer denderden. Tussen die scherven lag ik. Simon was ergens halverwege blijven hangen; de eerste draaiing van de trap had zijn val gebroken. Een paar blauwe plekken, meer hielden we er niet aan over. We hadden het overleefd.

Nog geen week na onze halfslachtige zelfmoordpoging kwam pa met het voorstel. Of ik er niet verstandig aan zou doen om één keer per week te praten met iemand van buitenaf. 'De godganse dag zit je met die droevige blik voor je uit te staren,' was zijn argument. 'Je bent lethargisch.'

'Apathisch,' viel ma hem bij. En dan die nachtmerries! Om gek van te worden!'

Pa sloeg een arm om haar schouders. 'Een nachtmerrie kan zijn als een geladen pistool, met een trekker die op scherp staat.'

Een spiertje boven mijn oog begon te trillen. 'Waarom ik?' Waarom Simon niet?'

'Wat wil je dan?' Ma leek ineens oprecht bezorgd. 'Wil je veroordeeld zijn tot een leven van woedeaanvallen waarvan je de oorzaak niet kent?'

'Ma en ik maken ons zorgen over je. Het zal je goed doen om met iemand te praten.'

'Waarom zou ik met iemand moeten praten die ik niet ken? Kan ik niet met jullie praten?' Tot overmaat van ramp begon ik te huilen.

'Van den Bergh wil het doen.' Ma glunderde. 'Baat het niet, dan schaadt het niet. Bovendien krijgen we het volledig van de verzekering vergoed.'

Pa keek verbaasd.

'Omdat Van den Bergh onze huisarts is. Dus feitelijk is die therapie gratis en voor niets.'

Het is een tik van haar. Of het nu gaat om proefmonstertjes die je bij de drogisterij krijgt of om gratis treintickets, alles waar ze normaliter niet naar omkijkt, beschouwt ze als een feestje zodra het gratis is. Kinderen maken kost geen geld. Dat is het! Dat is de reden waarom ik besta.

Drie weken later bracht pa me met de auto naar dokter Van den Bergh. Hij reed in één keer goed, wat hij anders nooit doet, en omdat er net iemand anders vertrok, kon hij voor de deur parkeren. De dokterspraktijk was een vrijstaand wit pand, exact gelijk aan de huizen direct links en rechts daarvan, alleen was het tuintje van de huisarts vervangen door een grijs betegeld plaatsje, omheind door een ijzeren hekje, net genoeg plek om er een paar fietsen te stallen. Zodra pa de motor had uitgezet en zijn gordel had los geklikt, zei hij dat hij buiten op me zou wachten. Ik moest dus alleen. De zon scheen fel, zinderend zelfs. Eenmaal binnen bleek het pand een heus medisch centrum te bevatten: er hingen drie bordjes: huisarts, tandarts, fysiotherapeut. Alleen een echte psycholoog of psychiater ontbrak. Vijf mensen zaten al te wachten in een kleine hal: drie volwassen mannen, een meisje van een jaar of zestien en een vrouw met grote oorbellen. Niemand zei iets toen ik binnenkwam. Ik bleef staan bij de deur want er was geen stoel over. De vrouw met die oorbellen was het eerst aan de beurt en meteen daarna werd een van de mannen binnengeroepen. De twee mannen die overbleven leken op elkaar. Ze hadden beide grote, zware lijven met veel zwart haar op hun armen. Ik was nog volkomen haarloos. Snel stroopte ik mijn mouwen naar beneden en precies op dat moment werd de deur geopend met het bordje 'huisarts'.

'Jij moet Lucia zijn'.

De kamer van de huisarts was licht en zonnig. Voor het raam stond een grenen bureau met aan weerszijden twee hoge leren stoelen. In een hoekje daarachter stonden ook twee vaalgroene fauteuils met een klein houten tafeltje daar tussenin. Ik ging op een van die twee fauteuils zitten en wachtte af.

'Weet je waarom je hier bent?' was het eerste wat de huisarts vroeg. Pas daarna ging hij zelf ook zitten. Zijn hoofd was bij zijn oren op merkwaaardige wijze ingedeukt, alsof hij altijd met zijn duimen tegen zijn slapen aan duwde. 'Je ouders maken zich zorgen om je. Ze vinden je somber.'

Ik knikte.

'Therapie werkt alleen wanneer je er zelf achter staat.'

Ik knikte opnieuw.

'Wat vind je er zelf van dat je hier bent?'

Ik wist niet meer waarop ik moest antwoorden. Of ik er zelf achterstond? Of ik wist waarom ik hier was? Of wat ik daarvan vond? De logica van de drie vragen ontging me, nee, niet de logica, de samenhang vooral.

'Je moeder zegt dat je een echte hittepetit bent.'

Een hittepetit? Vroeg rijp, vroeg rot, dat had ma gezegd.

De dokter zette zijn bril af, poetste zijn glazen en zette hem toen weer op. Hij had opvallend heldere, staalgrijze ogen. 'Wat is je vroegste herinnering?'

'Dat weet ik niet meer.' Tientallen foto's hadden mijn ouders gemaakt, foto's waarop ik mezelf niet herkende.

'Vertel het eerste wat je te binnen schiet.'

Dat was gemakkelijk. De veertigste verjaardag van ma. 'Ik was vier, Simon acht. We hadden samen een cadeau gemaakt: bloemen van papier in veertig verschillende kleuren. Veertig! Maar ma sloeg er geen acht op. Mooi, zei ze, verder niks. Simon moest huilen. Doe niet zo kinderachtig, zei pa tegen hem, je lijkt wel een meisje. Ik baalde en wilde het goedmaken, het was tenslotte ma's verjaardag, het moest een mooie dag worden. Het probleem was: ik wist niet hoe ik het goed kón maken, want ik had niks gedaan.'

'En toen?' De huisarts leunde licht achterover en zijn fau-

teuil veerde geluidloos met hem mee. Blijkbaar was hij niet onder de indruk, dus vertelde ik iets anders.

'Heel af en toe,' zei ik, 'op een onbewaakt moment, komen flarden naar boven, maar de samenhang ontbreekt.'

Dit leek de huisarts te bevallen. 'Daar ben ik dan weer voor.'

'Het is een droom die steeds weer terugkomt. Niet als ik slaap, maar als ik wakker ben, meestal als ik op mijn vaste plek zit thuis, in een hoekje van de woonkamer bij de open haard die nooit brandt.'

De huisarts knikte me bemoedigend toe.

'Ik was een prins en hier tijdelijk gestald omdat mijn Ware Vader zijn Koninkrijk moest verdedigen in de Oorlog Die Altijd Zal Duren. Deze Oorlog duurde al een eeuw en al die tijd zat ik hier op een plek waar ik niet thuishoor. Mijn echte huis was te gevaarlijk, had mijn Ware Vader gezegd. Ik was nog te jong, maar op een dag zou hij me komen halen. En ik zou met hem meegaan op klaarlichte dag.' Van den Berghs aandacht leek verslapt. Hij bestudeerde zijn nagels, die er onnatuurlijk wit uitzagen. Ik kneep mijn ogen tot spleetjes om me beter te kunnen concentreren, maakte mijn verhaal dramatischer en vertelde het tot in details. Dat mijn Ware Moeder gewond was geraakt, dat zij spoedig zou sterven en dat zij mij daarom nog één keer wilde zien. De huisarts begon aantekeningen te maken. Om zijn ontroering te verbergen, vermoedde ik. Ik deed er nog een schepje bovenop. Hoe ziek mijn Ware Moeder was. Hoe geborgen ik me voelde bij mijn Ware Vader. 'Ik vlijde me tegen zijn fluweelzachte jas, zijn lange witte haar kriebelde op mijn wangen. Mijn Ware Moeder sloot haar ogen en stierf.'

De dokter schreef het op. 'Daar gaan we volgende week op door,' zei hij, maar de week erna was hij het vergeten. Misschien had hij iets anders opgeschreven.

'Ik zit in een hoekje bij de open haard die nooit brandt,' herhaalde ik een paar weken later. Met opgetrokken knieën schommelde ik zacht heen en weer op de vaalgroene fauteuil in de opvallend zonnige kamer van onze huisarts. Het was de vijfde keer dat ik hier was en het beviel me steeds beter. Het kwam door het licht, alsof de zon hier altijd scheen. 'Ik was een prins en tijdelijk bij pa en ma gestald door mijn Ware Vader, omdat hij zijn Koninkrijk moest verdedigen in de Oorlog Die Altijd Zal Duren. Deze oorlog...'

'Ja, ja, die droom. Dat heb je al verteld.' Met duim en wijsvinger plukte de huisarts onzichtbare pluïsjes van zijn broek. Daarna pakte hij een klein grijs potje van tafel en rammelde er zachtjes mee. Ik wachtte af. De vorige keer had ik over mijn allermooiste herinnering mogen vertellen. Dat was fijn. Ik wist het ook nog heel goed en hoefde dus niks te verzinnen. Het was op de dag van mijn tiende verjaardag. Ik werd wakker van een snerpend geluid, een drillboor ofzo. Ik deed mijn nachtlampje aan, maar dat ging meteen weer uit en ook het geluid van die drillboor verstomde. Vanuit de kelder klonk er geschreeuw en gevloek. Oorspronkelijk was die kelder niet veel meer dan een kruipruimte, maar pa had die, tegen de dringende adviezen van iedereen in, twee meter diep laten uitgraven. Op de vloer had hij vloerverwarming laten aanbrengen met daarop beige tegels. Tegen alle wanden had hij boekenkasten geplaatst en sindsdien was deze onderaardse ruimte pa's werkkamer, waar hij onder geen beding mocht worden gestoord. Maar deze zaterdagochtend klonk er dus geschreeuw en gevloek vanuit die ruimte. Opnieuw probeerde ik mijn nachtlampje aan te doen, zonder succes. Op de tast zocht ik mijn broek, maar ik vond alleen de broek van mijn broer die voor mijn

bed op de grond lag. Daarnaast lag zijn flanellen hout-hakkershemd. Dat hemd was mij veel te groot, toch trok ik het aan. Nog voordat ik alle knopen dicht had, stormde ma mijn kamer binnen met een zaklamp. 'De stroom is uitgevallen. Ga mee, dan viereen we jouw verjaardag bij oma.' Ik zei 'nee'. Ik wilde meedoen met pa en mijn broer. Ik wilde hen helpen. 'Dat is te gevaarlijk!' zei ma, waarna ze vertrok. Ze was vergeten me te feliciteren, maar dat deerde me niet. Op de tast vond ik mijn eigen broek, trok die aan, en in het donker sloop ik op blote voeten naar de kelder. Nog voordat ik de lange draaitrap helemaal was afgelopen, stond ik al tot aan mijn enkels in ijskoud water dat naar roestend ijzer stonk. 'Simon! Houd vast, godverdomme!' hoorde ik pa schreeuwen. Zijn stem brak.

'Ik trek het niet meer!' Dat was mijn broer. Ineens ging het licht aan en zag ik pa met een grote boormachine in zijn handen. Het was ijskoud, maar het zweet liep van zijn voorhoofd. 'Ik trek het niet meer!' zei Simon opnieuw. Hij stond met zijn rug naar me toe en had een grote ijzeren balk vast. Pas toen zag ik een scheur van meer dan een meter in het plafond van de kelder en werd de ernst van de situatie me duidelijk: het plafond van de kelderruimte was de vloer van ons huis. Alles stond op instorten. 'Simon! Houd vast, godverdomme!' Pa's gevloek en getier werd gevolgd door een harde klap en pikzwart water spetterde koud in mijn gezicht. De enorme ijzeren balk die Simon even daarvoor nog vasthad, was vlak naast mij gevallen.

'Lucia, kind, wat doe je hier?' Pa legde de boormachine weg. 'Heb je je bezeerd?'

Mijn broer haastte zich naar me toe. 'Luisje heeft helemaal niks.' Luisje, dat was zijn koosnaam voor mij. Met veel misbaar en gekreun tilde Simon de ijzeren balk die naast me was neergekomen weer op en probeerde hem klem te

zetten tussen een andere balk en het plafond. Opnieuw viel de balk. Opnieuw vlak naast mij. Vloekend wendde Simon zich nu tot pa. 'Bekijk het maar, zakkenwasser, alles doet pijn van dat krom staan. Ik kap ermee.' Veertien was hij en toch noemde hij pa brutaalweg zakkenwasser. Zonder verder nog iets te zeggen, liep hij de trap op, de kelder uit. Hij had er definitief de brui aan gegeven. Dit was mijn kans. Pa was nu wel gedwongen om mijn hulp te accepteren. Ongevraagd tilde ik zo snel ik kon de ijzeren steunpilaar uit het water. Het ding was zo zwaar dat mijn spieren wel leken te scheuren. Ik moest de balk weer neerleggen en probeerde het opnieuw, langzamer nu en hoger. Het lukte. Pa sputterde tegen, uit beleefdheid, maar hij had geen keus: óf hij moest genoeg nemen met mijn hulp, óf hij moest de aannemer bellen. Dat laatste was geen optie voor pa. Ze zouden hem uitlachen, ze hadden hem tenslotte allemaal gewaarschuwd en toch had hij eigenhandig een steunmuur weggehaald.

Omdat ik veel kleiner was dan Simon hoefde ik niet steeds gebogen te staan, en zonder te kermen en te kreunen, zoals hij had gedaan, hield ik het vol. Eén voor één hield ik de steunpilaren op de juiste plek, waarna pa ze vastzette. In het begin mopperde hij nog dat hij nu met mij zat opgescheept in plaats van met Simon, maar tegen de tijd dat alles klaar was, was hij gewoonweg vergeten dat ik het was die hem hielp. Nadat deze klus was geklaard, moest de kelder ook nog worden leeggepompt. Het water bleek afkomstig te zijn van een gesprongen radiatorbuis. Ook dat was de schuld van pa, hoorde ik later. Hij had dwars door de muur heen geboord en zo die buis geraakt. Meer dan drie uur zijn we nog aan het werk geweest en daarna heb ik dagenlang enorme spierpijn gehad in mijn schouders en rug, maar die zaterdagochtend, terwijl ik daar stond met

dat veel te grote houthakkershemd van mijn broer en mijn blote voeten in dat ijskoude stinkende water, herinner ik me als een van de beste dagen uit mijn jeugd. Ik voelde me vrij. Ik kan het niet anders uitleggen. Ik voelde me bevrijd. Ik was wie ik was.

'Hallo!' Opnieuw rammelde dokter met dat kleine grijze potje. 'Ik heb iets voor je: pillen waardoor je je wat gelukkiger zult voelen.'

Ik schudde mijn hoofd. 'Het gaat er niet om je gelukkig te *voelen*, het gaat erom gelukkig te *zijn*.'

'Gelukkig zijn *is* een gevoel,' zei Van den Bergh. 'Wie zich gelukkig voelt, is dus gelukkig.' Betweterig type.

Ik vertelde opnieuw over mijn Ware Vader en dat ik een prins was, dat ik moest vechten. 'Ik smeekte hem of ik met hem mee mocht, of hij me weg kon halen van deze wereld, waar ik niet hoor. Ik ben hier niet thuis. Houd vol! Nog vijf jaar, zei mijn Ware Vader. Dan ben je achttien en neem ik je voor altijd met me mee. Maar vergeet niet, Ook in de Oorlog Die Altijd Zal Duren, zul je worden verkracht en vernederd. Nooit zul je worden als de rest. Daarna verdween mijn Ware Vader, net zo plotseling als dat hij gekomen was.'

'En jij?' De dokter zette het potje pillen weer terug op tafel en keek me met hernieuwde belangstelling aan.

'Ik? Ik bleef. Niets zou ooit veranderen. Het was geen droom. Ik zat op mijn vaste plek in dat hoekje bij de open haard die nooit brandt en keek toe hoe mijn ouders op de bank lagen te lezen. En ik wist heel goed: ik ben geen prins. Ik word nooit een prins. Deze mensen, zij zijn mijn ouders.'

'Hoezo was je eigenlijk een prins?' onderbrak Van den Bergh me. Zijn staalgrijze ogen lichtten op. 'Hoezo een prins?' herhaalde hij. 'Waarom geen prinses?'

'De natuur heeft een vergissing begaan, ik ben een jongen en geen meisje.' Zo eenvoudig heb ik het uiteindelijk aan Van den Bergh verteld. De dokter knipperde niet eens met zijn ogen. Doodgemoedereerd leunde hij achterover in zijn vaalgroene fauteuil. 'De moeilijkheid met genderdysforie is dat er geen test bestaat die objectief en eenduidig kan vaststellen of iemand daadwerkelijk transseksueel is of niet. Volgens bepaalde wetenschappers zou het via hersenonderzoek wel kunnen worden aangetoond, maar dat kan pas na de dood. Tot die tijd zal iedereen je dus maar op je woord moeten geloven. Als jij het zegt, dan is dat zo.'

Als jij het zegt, dan is het zo? Moet u mij er niet van proberen te overtuigen dat ik een meisje ben, en geen jongen?'

'Hoe zou ik jou daar ooit van kunnen overtuigen?' Van den Bergh keek oprecht verbaasd. 'Als jij zegt dat je je niet thuis voelt in een vrouwenlijf, dan is dat zo. Het enige waar ik op af kan gaan, is hoe sterk jouw gevoel is.'

Gevoel? Ik wist het. Alleen dat woord al maakte me razend. 'Als u zich niet op de psyche zou richten, maar verstand had gehad van biologie, zou u kunnen zien dat ik besta uit XY-chromosomen, net als iedere jongen.'

'Wil je biologisch bewijs? Voor wie? Voor je moeder?' Van den Bergh schudde meewarig zijn hoofd. 'Laat ik je dan meteen uit de droom helpen. Wat je chromosomen betreft, ben je een vrouw. Dat is nu net het probleem.'

Ik gaf niet zomaar op. 'Hoe weet u dat zo zeker? Er bestaan ook mensen die eruitzien als een vrouw maar wel het XY-chromosoom hebben. En er bestaan ook vrouwelijke mannen met een XXY-chromosoom en mannen met een XYY-chromosoom.' Ik had mijn huiswerk gedaan. 'Ik durf te wedden dat ik biologisch gezien een man ben. Ik weet wat

ik ben.'

'Ben je al ongesteld geweest?'

Ik knikte onwillig.

'Dan is er geen enkele twijfel. Ik kan je doorverwijzen naar het genderteam in Amsterdam. De psychologen daar zullen je aan verschillende testen onderwerpen die mogelijke andere problemen onderzoeken, zoals psychische aandoeningen, verslaving, seksueel misbruik. Incest. Als deze testen geen bijzondere uitkomsten geven én je wens voor een behandeling consistent is, dan kan het gender-team alleen maar concluderen dat je transseksueel bent.'

'En als die test wel bijzondere uitkomsten oplevert?'

Ik hoefde de waarheid niet eens meer te vertellen.

Alles was al gezegd.